

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
1103 33 Stockholm

2009-03-30
1 (2)
Dnr 2008:03000

Redovisning av uppdrag om Förslag till förtydliganden i förskolans läroplan - Delrapport

Dnr U2008/6144/S

Härmed redovisas uppdraget Förslag till förtydliganden i förskolans läroplan - Delrapport givet i särskild ordning för budgetåret 2008.

Sammanfattning

Sammanfattning av delrapporten

I denna delrapport redovisar Skolverket sin tolkning av uppdraget och inriktningen för arbetet med förslagen till förtydliganden.

Delrapporten ger en bild av arbetsprocessen och det samrådsförfarande som fram till nu genomförts.

Rapporten beskriver de utgångspunkter som använts i analysen av uppdragets olika delar. I avsnittet Förtydligande och kompletteringar av vissa mål beskrivs bland annat behovet av att tydliggöra sambanden mellan de olika målen i läroplanen.

Ett nytt uppdrag och ett tydligare ansvar för förskollärare belyses i relation till behov av ändringar i skollagen.

I avsnittet om riktlinjer för uppföljning och utvärdering utgår Skolverket från den reglering som gäller och de rekommendationer som idag finns i Skolverkets allmänna råd. Resonemangen betonar vikten av att utvärderingsresultat ska användas som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet för att utveckla verksamhetens kvalitet.

I rapporten ges vidare ett förslag till implementeringsinsatser som bygger på Skolverkets tidigare erfarenheter av breda informationsinsatser samt en uppskattning av kostnaderna för de föreslagna insatserna.

Per Thullberg
Generaldirektör

Kristina Wester
Undervisningsråd

2009-03-30

2 (2)

Dnr 2008:03000

I ärendets slutliga handläggning har Camilla Asp, Eva Lindgren, Ragnar Eliasson, Ann Charlotte Gunnarson, Kjell Hedwall, Staffan Lundh samt Helen Ängmo i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Förslag till förtydliganden i läroplan för förskolan Inriktningen av förslaget

Uppdraget

Skolverket har i uppdrag av regeringen att föreslå förtydliganden och kompletteringar av vissa mål i förskolans läroplan (Lpfö 98).¹ Skolverket ska också föreslå hur förskolläraernas ansvar kan förtydligas i läroplanen samt föreslå riktlinjer för uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet.

Skolverket ska vidare föreslå implementeringsinsatser riktade till personalen i förskolan utifrån de förändringar som kan bli aktuella. Dessutom ska behovet av fortbildning och kompetensutveckling med anledning av förslaget belysas.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med experter på barns utveckling och lärande och förskolepedagogik. Förslagen ska baseras på forskning och beprövad erfarenhet och en så god förankring som möjligt med relevanta aktörer på området ska eftersträvas.

Uppdraget i sin helhet ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2009. Dessförinnan ska förslagets inriktning redovisas senast den 31 mars 2009.

Uppdragets genomförande

Uppdraget innebär en ambitionshöjning när det gäller det pedagogiska arbetet i förskolan. I arbetet med uppdraget eftersträvar Skolverket därför att bygga vidare på läroplanens starka ställning som grund för utveckling av förskolan. I enlighet med uppdraget har samverkan påbörjats med olika aktörer inom förskoleområdet. Kontakter har tagits såväl med forskare som med praktiker, intresseorganisationer, kommuner och berörda myndigheter. Det är Skolverkets förhoppning att detta öppna arbetssätt ska bidra till en bred förankring så att den förändrade läroplanen även fortsättningsvis ska kunna utgöra ett levande styrdokument för förskolan.

Hittills har ett tvådagars idéseminarium hållits med ett trettiotal forskare inriktade mot små barns språk- och matematikutveckling eller med annan kompetens som är relevant för uppdraget. De fackliga organisationerna och huvudmannorganisationerna har getts tillfälle att bidra med synpunkter utifrån sina perspektiv. Ett antal kommuner från olika delar av landet har vidare kontaktats för att under arbetets gång fungera som samtalspartners till Skolverket kring förändringarna i läroplanen. Diskussioner har hittills förts med företrädare från tre kommuner.

¹ Regeringsbeslut U2008/6144/S

Senare under våren kommer ett sextiotal praktiker att inbjudas till diskussion om förslagen till läroplansförändringar. Ungefär samtidigt kommer alla lärosäten med lärarutbildning att ges möjlighet att medverka i ett samråd.

Arbetet sker i nära samarbete med Skolinspektionen. Även Barnombudsmannen, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Sameskolstyrelsen kommer att ges möjlighet att lämna synpunkter.

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) kommer att vara en viktig utgångspunkt i arbetet med förändringarna. Det rör framförallt skrivningen om varje barns rätt till lek och utveckling.²

Läroplanens framväxt

Förskolan fick sin första läroplan 1998. Den efterträdde det tidigare pedagogiska programmet som i sin tur efterträdde förskolans arbetsplan. Successivt har det skett en allt starkare reglering av förskolans mål och innehåll.

Förskolans arbetsplan togs fram av Socialstyrelsen och syftade till att fungera som pedagogisk vägledning för personalen. Den bestod av en serie skrifter som behandlade olika aspekter av förskolans verksamhet utifrån principer som formulerats i Barnstugeutredningen³. Målet för arbetet med barnen rörde barnens *jagutveckling*, *begreppsbildning* och *kommunikationsförmåga*.⁴ Arbetsplanen innebar att förskolan för första gången fick ett gemensamt officiellt program för sitt arbete.

Det pedagogiska programmet var utformat som ett allmänt råd från Socialstyrelsen.⁵ Det vände sig både till ledningsansvariga i kommunen och till förskolans personal. Innehållet i förskolan sammanfattades under rubrikerna *natur*, *kultur* och *sambälle*. Områdena skulle inte ses som en ämnesindelning utan delarna skulle integreras i den praktiska verksamheten, bland annat genom ett temainriktat arbetsätt.

Läroplanen (Lpfö 98) infördes i samband med att ansvaret för förskolan fördes över från den sociala sektorn till utbildningssektorn. Förändringen innebar en markering av förskolans pedagogiska betydelse och ett närmande av förskolan till skolan. Förskolan ses i dag som det första steget i det livslånga lärandet och läroplanen är uppbyggd på samma sätt som skolans läroplaner. De skillnader som finns i bland annat målstruktur och målformuleringar sammanhänger med verksamheternas olika samhällsuppdrag.

² FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 31

³ SOU 1972:26 Förskolan del 1. Barnstugeutredningen; SOU 1972:27 Förskolan del 2. Barnstugeutredningen

⁴ Se t.ex. Arbetsplan för förskolan. Vi lär av varandra. Om samspel och planering i förskolan Socialstyrelsen (1975).

⁵ Pedagogiskt program för förskolan. Socialstyrelsen allmänna råd (1987:3)

Jämfört med de tidigare styrdokument (arbetsplan, pedagogiskt program) innebär läroplanen en starkare reglering av förskolans mål och innehåll och skärpta krav på kommunernas ansvar för förskolan.

Nationella utvärderingar

Läroplanens starka förankring betyder att den är ett levande dokument som används i förskolans vardag. Den är också ett dokument som gör det möjligt för de olika yrkeskategorier som finns i förskolan att utifrån sina olika kompetenser arbeta mot de gemensamma målen. Skolverket har i två nationella utvärderingar - 2004 och 2008 - visat hur läroplanen tagits emot och vilka avtryck den gjort i verksamheterna.⁶

Utvärderingarna visar att läroplanen på relativt kort tid fått ett starkt genomslag. Den uppskattas av förskolans personal och ger ett bra stöd i det pedagogiska arbetet som utvecklats positivt. Satsningar har också gjorts på personalens kompetensutveckling.

Utvärderingarna pekar också på att andelen barn i behov av särskilt stöd har ökat kraftigt och att resurserna för dessa barn ofta bedöms som otillräckliga. Dessutom är det problem förknippade med utvärderingen av förskolan. I dag sker ofta en alltför ensidig fokusering på enskilda barns prestationer, där man inte uppmärksammar vilka förutsättningar verksamheten erbjuder och hur barn fungerar i ett socialt och pedagogiskt sammanhang. Det blir allt vanligare att enskilda barns prestationer bedöms exempelvis utifrån föreställningar om vad barn ska klara av i olika åldrar. Kartläggning och bedömning av barns individuella utveckling är inte förenligt med grundtankarna i reformen. I stället är det förskolans verksamhet som ska bedömas och utvärderas.

Ett ytterligare problem är bristen på högskoleutbildad personal. Kommunernas möjligheter att rekrytera utbildad personal varierar kraftigt. Många kommuner har ambitionen att anställa fler förskollärare, men det stannar ofta vid en ambition eftersom alltför få förskollärare utbildas i dag. Här finns skillnader mellan kommunala och enskilda förskolor där de enskilda har en lägre andel högskoleutbildad personal än kommunala.

Förskolepedagogiska principer

Förändringarna i läroplanen ska syfta till att förstärka förskolans pedagogiska uppdrag och leda till en ambitionshöjning i verksamheterna. I uppdraget anges som skäl för detta att förskolans potential att stimulera barns naturliga lust att lära inte har utnyttjats fullt ut. Förskolan ska i högre utsträckning än i dag ge tidig pedagogisk stimulans för barns språkliga och matematiska utveckling. Samtidigt understryks att grundläggande förskolepedagogiska principer ska ligga fast.

⁶Förskola i brytningstid. Skolverket (2004) Rapport 239
Tio år efter förskolereformen. Skolverket (2008) Rapport 318.

Detta innebär att synen på sambandet mellan pedagogik och omsorg ska kvarstå. En hörnsten i förskolans uppdrag är att erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet i den dagliga verksamheten.

Av läroplanen framgår också att förskolans uppdrag är brett och omfattande. Den pedagogiska verksamheten ska främja barns allsidiga utveckling och bygga på en helhetssyn där olika sidor av barns utveckling och lärande ses som intimt förknippade med varandra. Utgångspunkten är att barn lär hela tiden med alla sina sinnen och i samspel med omgivningen. Verksamheten bygger på lek och barnens egen aktivitet. Barnen ses som nyfikna och kompetenta och deras eget utforskande av omvärlden ska utmanas och stimuleras. Det är viktigt att verksamheten har sin utgångspunkt i vardagliga situationer och i barnens frågor, initiativ och intressen.

Förtydligande och kompletteringar av vissa mål

Uppdraget innebär att de delar av målen i avsnittet *Utveckling och lärande* som är inriktade på förskolans arbete med barnens språkliga och matematiska utveckling samt naturvetenskap och teknik ska förtydligas och kompletteras i syfte att uppnå en förstärkning av det pedagogiska arbetet. I övrigt ska läroplanen i huvudsak vara oförändrad till sin grundstruktur. Målen ska även fortsättningsvis vara riktade till förskolan och formulerade som mål att sträva mot.

För att uppnå den önskade kvalitetshöjningen kommer Skolverkets förslag på förtydligande och kompletteringar av målen att utgå från aktuell forskning om hur små barn lär och utvecklas. Målen kommer att tas fram i nära samarbete med ämnesdidaktisk expertis.

De mål som rör förskolans arbete med barns språkliga utveckling är många och ibland överlappande varandra. Avsnittet *Utveckling och lärande* innehåller sexton mål, varav ungefär hälften rör arbetet med barns språkutveckling. Mål som rör arbetet med barns utveckling i matematik samt naturvetenskap och teknik är å andra sidan relativt få och kan både behöva förtydligas och kompletteras av detta skäl.

Skolverket anser vidare att målen inbördes förhållande behöver förtydligas. De olika läroplansmålen kan inte betraktas som separerade från varandra utan bildar tillsammans en helhet. Ett sätt att förtydliga målen och sambanden mellan dem kan vara att gruppera målen under mer sammanfattande och övergripande rubriker eller målområden.

När det gäller kompletteringar handlar det alltså inte nödvändigtvis om att utöka antalet mål. Det kan i stället bli fråga om att formulera färre men centrala och tydliga målområden, målområden som är grundläggande för en gynnsam utveckling av barns språk- och matematikutveckling och som kan stå i fokus för förskolans arbete. Det är viktigt att även här se sambandet mellan olika mål.

Det kan också finnas skäl att se över om innebörden i vissa begrepp kan behöva vidgas för att undvika en alltför snäv tolkning. Exempelvis kan begreppen språk

och språkutveckling ibland behöva ersättas eller kompletteras med begrepp som mer handlar om kommunikation, som är ett vidare begrepp. Även helt nya mål kan behöva tillkomma, som mål som rör hållbar utveckling inom området naturvetenskap och teknik och mål som rör multimodala perspektiv⁷ inom området språk.

Konsekvensändringar

Eftersom målen är skrivna så att de bygger på varandra och är varandras förutsättning kan förändringar av mål som rör barnens språk och matematikutveckling innebära att konsekvensändringar behöver göras av andra mål. Förändrade målformuleringar kan även få konsekvenser för hur riktlinjerna formuleras. Förtydligandet av förskollärares ansvar kan till exempel innebära att även riktlinjerna i avsnittet *Förskola och hem* behöver förändras.

Det finns också anledning att tydliggöra sambanden mellan läroplanens löpande text, läroplanens mål och riktlinjer. Inte bara för att det här för närvarande finns flera oklarheter, utan också för att förändrade målskrivningar får konsekvenser för såväl den löpande texten som riktlinjerna.

Förtydligande av förskollärares ansvar

Varken förskolans ledning eller förskollärares ansvar är reglerade. I skollagens 2 a kap. 3 § anges som krav på verksamheten att ”det ska finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.”

I dag arbetar flera personalkategorier tillsammans i förskolans arbetslag. Enligt Skolverkets nationella statistik är drygt hälften av de anställda förskollärare medan närmare 45 procent har annan utbildning för arbete med barn, framför allt barnskötarutbildning. Dessa andelar har varit förhållandevis konstanta över tid.

Det råder en samsyn inom forskningen om att en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna i förskolan är personalens kompetens. Det handlar om personalens förhållningssätt och den pedagogiska medvetenhet som kommer till uttryck i sättet att tänka och förhålla sig till barn, andra vuxna i förskolan och föräldrar. Forskning visar också att en viktig kvalitetsaspekt är hur personalen uppfattar och använder sitt handlingsutrymme, dvs. vad man faktiskt gör i förhållande till ramar och resurser.

Det uppdrag som förskolan ges i läroplanen ställer krav på en verksamhet som förutsätter att personalen besitter goda pedagogiska kunskaper. Skolverket har i det allmänna rådet för kvalitet i förskolan⁸ betonat vikten av att det i verksamheten finns högskoleutbildad personal med kunskap om barns utveckling och lärande och angett att kommunen bör sträva efter att anställa personal med pedagogisk

⁷ Barn skapar mening och förståelse genom att använda en kombination av flera olika teckensystem. Det betyder att en vidgad syn på text och språk behöver användas

⁸ SKOLFS 2005:10

högskoleutbildning inriktad mot barn i förskoleåldern. Ett förtydligt pedagogiskt uppdrag för förskolan ställer ytterligare krav på verksamheten och på personalens kompetens. Det handlar om ökade krav på förskollärarens kompetens men även på arbetslagets.

Vilka läroplanen ska vända sig till slås fast i förarbetena till läroplanen.⁹ Ansvaret för verksamheten uttrycks i riktlinjer för dels ”alla som arbetar i förskolan”, dels ”arbetslaget”. Ett förtydligande av förskollärarens ansvar innebär att ett ansvar preciseras för ytterligare en adressat.

Förändringen innebär att förskolläraren får ett tydligare pedagogiskt ansvar, dvs. ett särskilt ansvar för att läroplanens mål och intentioner genomsyrar hela verksamheten. Dessutom ska förskolläraren ges ett särskilt ansvar för att initiera och utveckla uppföljning och utvärdering. Det innebär exempelvis att förskolläraren ska initiera pedagogiska diskussioner utifrån det som sker i verksamheten i syfte att utveckla arbetet. Däremot ska inte någon mer detaljerad uppdelning av ansvarsområden på olika personalkategorier läsas fast. Hur arbetet med planering, genomförande, uppföljning och utvärdering ska fördelas, bestäms bäst lokalt utifrån lokala förutsättningar.

Läroplanen utgår från kunskap och beprövad erfarenhet om hur barn utvecklas och lär. Den bygger på principen att olika målområden hör ihop och förutsätter varandra. När förskollärarens pedagogiska ansvar förstärks omfattar det således läroplanen i sin helhet. Det går inte att bryta ut vissa målområden och ange ansvariga utan att andra målområden berörs.

Ett förtydligande i läroplanen av förskollärarens ansvar bör även leda till en förändring i skollagen. Av uppdraget framgår att regeringen överväger att föreslå att det ska framgå av skollagen att förskollärare med högskoleutbildning bör ha ansvaret för att det pedagogiska arbetet inriktas mot målen i läroplanen.

Skolverket anser att även bestämmelser om ansvaret för förskolans ledning bör införas i skollagen. Som skäl för att ledningsansvaret inte är reglerat angavs i läroplanens förarbeten att det är en fråga för kommunen att besluta om. Ett reglerat ledningsansvar skulle dock ge möjlighet att förstärka förskolans kvalitetsarbete och öka likvärdigheten.

Riktlinjer för uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering är en del av förskolans ansvar för att planera, genomföra och utveckla verksamheten. Läroplanen innehåller inte något avsnitt som behandlar området, men krav ställs förutom i kommunallagen i förordningen om kvalitetsredovisningar¹⁰. Frågorna behandlas även i Skolverkets allmänna råd för

⁹ Proposition 1997/98:93

¹⁰ Förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

kvalitet i förskolan¹¹ samt i Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.¹²

För att stärka förskolans kvalitetsarbete är det enligt uppdraget angeläget att förskolans ansvar för uppföljning och utvärdering förtydligas i läroplanen. Det ställs i dag ökade krav på utvärderingar av förskolan från såväl stat som kommun. Det är dock inte är oproblemiskt att formulera mål att sträva mot som är specifika för förskolan och att utvärdera gentemot dessa. Skolverkets utvärdering av förskolan visar att man ofta fokuserar på vissa mål eller målområden medan övergripande mål och förskolans uppdrag i sin helhet riskerar att hamna i skymundan. Dessutom misstolkas ibland innebörden i mål att sträva mot, vilket har fått konsekvenser för utvärdering av måluppfyllelse.

Enligt uppdraget ska nuvarande principer om uppföljning och utvärdering av mål att sträva mot vara oförändrade. Det innebär att det är förskolans verksamhet som ska följas upp och utvärderas.

Det bör därför framgå att det är viktigt att förskolan uppmärksammar vilka förutsättningar verksamheten erbjuder och hur barn lär i ett socialt och pedagogiskt sammanhang. Förskolans läroplan bygger på att barns utveckling och lärande sker i samspel med omgivningen. Utvärderingar måste således göras av hur förskolan arbetar i relation till läroplanens mål och intentioner i förhållande till givna förutsättningar.

Riktlinjerna bör också ta upp vikten av att uppföljningar och utvärderingar utgår från barnets perspektiv, dvs. från kunskap om hur barnet tänker och förstår. Utvärderingar av förskolans arbete ska bland annat belysa i vilka situationer och i vilka sammanhang som barnet visar intresse, gensvar och motivation för det som förskolan erbjuder. Detta gäller såväl innehåll som arbetssätt och arbetsformer. Sådan kunskap är en förutsättning för att utveckla verksamheten utifrån varje barns erfarenheter och förutsättningar. Förskolans verksamhet ska vara flexibel och ha en ständig beredskap att förändras utifrån mångfalden i barns sätt att tänka och förstå.

I riktlinjerna ska det framgå att det är angeläget att förskolan använder flera olika verktyg och metoder för dokumentation och utvärdering för att visa hur man skapar förutsättningar för varje barns utveckling och lärande. Riktlinjerna bör också behandla vikten av att resultat från utvärderingar används som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

Implementeringsinsatser

Förändringarna i läroplanen ska enligt uppdraget innebära ett förtydligade av vissa mål och delvis nya ansvarsområden för personalen. I stora delar kommer läroplanstexten att kännas igen medan andra delar kommer att vara förändrade. De

¹¹ SKOLFS 2005:10

¹² SKOLFS 2065:18

förändringar som är aktuella kommer att röra vitala delar av förskolans pedagogiska innehåll och de kommer att medföra behov av informationsinsatser riktade till all personal i förskolan.

Insatser för att göra läroplansförändringarna kända blir viktiga, liksom möjligheten för förskolans personal att gemensamt formulera och förstå förskolans förstärkta och delvis nya uppdrag. Skolverket ser implementeringsinsatser som centrala för att läroplanen även i fortsättningen ska kunna fylla sin uppgift som ett levande styrdokument för förskolans verksamhet.

Informationen om förändringarna kommer att innehåller flera delar. Redan nu kan konstateras att de allmänna råden för kvalitet i förskolan kommer att behöva revideras. Vidare kommer det att behövas stödmaterial som utvecklar kunskapen om barns tidiga lärande med inriktning på språk, matematik, naturvetenskap och teknik och hur barns lärande kan utmanas och utvecklas i förskolan. Även kommentarmaterial kan bli aktuellt.

Förändringarna kommer att medföra ett behov av informationsinsatser riktade både till förskollärare och till all personal i förskolan. Men informations- och implementeringsinsatser kommer också att behöva riktas till förskolechefer/ rektorer och förvaltningsnivån. Dessa grupper är viktiga målgrupper framför allt när det gäller det nya avsnittet om uppföljning och utvärdering. Skolverkets nationella utvärdering av förskolan visar att beslut om utvärderingar ofta fattas på central nivå och att de i hög grad är styrande för hur verksamheten i förskolorna utformas. Det är därför viktigt att såväl politiker som förvaltning och förskolans ledning har aktuell kunskap om måldokumentet.

Skolverket föreslår att verkets implementeringsinsatser sker i tre steg – information, implementering och stöd i arbetet.

Det första steget omfattar informationskonferenser riktade till huvudmän och förskolechefer om vad läroplansförändringarna innebär och hur implementeringen kommer att gå till på central och lokal nivå.

I det andra steget anordnas konferenser riktade till personer som huvudmännen utsett som ansvariga för implementeringen på verksamhetsnivå.

I ett tredje steg tar Skolverket fram stödmaterial som kan användas för studier och diskussion på varje arbetsplats. Det handlar om såväl tryckt som webbaserat material.

Insatsernas kostnader

Informations- och implementeringsinsatserna bör ske i anslutning till att förändringarna träder i kraft och äga rum under en begränsad tidsperiod, förslagsvis under 2010–2011. För att det ska vara möjligt att påbörja insatserna våren 2010 är det angeläget att redan nu uppskatta kostnaderna för sådana insatser.

Skolverket uppskattar att den totala kostnaden för de insatser som beskrivs ovan kommer att uppgå till mellan 8 och 10 mkr. Den lägre summan skulle innebära

färre deltagare i konferenserna som riktas till implementeringsansvariga i kommunerna, dvs. steg två.

Behovet av fortbildning och kompetensutveckling

Det förstärkta pedagogiska uppdraget kräver att personalens kompetens stärks inom de områden som berörs av förändringarna. I den utvärdering som Skolverket gjort av förskolans läroplan finns uppgifter om den kompetensutveckling som sker i kommunerna. Dessa uppgifter kommer att vara en utgångspunkt i bedömningen av det kommande kompetensbehovet.

Redan nu kan dock konstateras att det kommer att finnas behov av kompetenshöjande insatser för i första hand förskollärare i de delar som berör det förändrade pedagogiska ansvaret. En bred satsning för att ge förskollärare djupare kunskap i förskolans didaktik kopplat till ämneskunskaper kan dessutom vara nödvändig för att stärka verksamhetens kvalitet.

Men det kommer också att krävas fortbildning och kompetensutveckling riktad till hela arbetslaget, eftersom det förstärkta pedagogiska uppdraget berör hela arbetslaget. Det kan till exempel komma att krävas fördjupade kunskaper om hur små barns tänkande kring matematiska företeelser utvecklas i samspel med omgivning i förskolans vardag.

Uppdraget att förtydliga målen för arbetet med barnens språkutveckling sammanfaller väl med de prioriteringar som kommunerna gjort under de senaste åren. Skolverkets nationella utvärdering av förskolan visar att kompetensutveckling om små barns språkutveckling är det område som prioriterats högst när det gäller fortbildningsinsatser riktade till förskolans personal.

Regeringens planerade insatser för att höja förskolepersonalens kompetens i det så kallade förskolelyftet kommer sannolikt att pågå när beslut fattas om en förändrad läroplan. Förskolelyftets inriktning kommer troligen att till stor del beröra samma områden som läroplansförändringarna. Förskolelyftet kommer att innebära en viktig kvalitetshöjning och det är angeläget att söka synergieffekter och utnyttja att personal har tagit del av kompetensutvecklingen. Utöver de insatser som kommer att ges i förskolelyftet är det Skolverkets bedömning att även andra insatser för att höja kvaliteten i verksamheten kommer att behövas. Framför allt är det viktigt att långsiktiga och hållbara kompetenshöjande insatser formuleras till stöd för verksamhetens utveckling.

Utvärdering av läroplansförändringarna

Förtydligandena i förskolans läroplan syftar till att förstärka förskolans pedagogiska uppdrag och förväntas medföra förändringar i förskolan. Det finns även andra reformer som rör förskolan och som genomförs eller kommer att genomföras under perioden 2009–2010. Det gäller förskolelyftet, allmän förskola för treåringar och etableringsfrihet för annan pedagogisk verksamhet (barnomsorgspong). Indirekt berörs förskolan även av vårdnadsbidraget.

Utvärderingen av läroplansförändringarna bör knytas samman med utvärderingarna av de övriga förändringarna. De sammantagna konsekvenserna kan belysas i en ny nationell utvärdering av förskolan 2012–2013 då reformerna kan förväntas ha fått genomslag.